

TUSKAN SALAKULJETTAJAT

Kun Jose Muñoz puhuu, kädet heiluu ja kasvoilla välkky loputtomien ilmeiden kirjo. Carlos Sampayo ei puhu eikä heilu. Hän istuu rauhallisena kuin ketun ja karhun risteytys, kumartuu välillä hitaasti sanomaan Muñozille jotain, mikä saa tämän purskumaan naurusta. Sampayo ei puhu englantia, mutta Muñoz tulkkaa, että muutkin saavat nauraa. Hunt Emersonin Kemissä tekemä pikainen piirros on vanginnut kuuluisan parivaljakon luonteet mestarillisesti.

Jose Muñoz ja Carlos Sampayo muuttivat Argentiinasta Eurooppaan vuosina 1971 ja -72.

— Emme olleet poliittisia pakolaisia vaan lähdimme etsimään töitä. Pian sen jälkeen olisimme joutuneet pakolaisiksi. Lähtöni jälkeen en käynyt Argentiinassa 12 vuoteen, kertoo Muñoz, joka nykyisin vieraillee synnyinmaassaan säännöllisesti. Muñozin Argentiinan-kauden käsikirjoittaja Hector Oesterheld katosi perheineen jäljettömiin sotilasdiktatuurin puhdistuksissa.

Toisensa Muñoz ja Sampayo tapasivat Barcelonassa. Sampayo työskenteli mainostöimistössä. Muñoz haeskeli sarjakuvilleen uutta ilmettä. Kohtaaminen poki molemmille uuden uran. Muñoz kehitti uudenlaisen piirrostyylin, johon hän otti vaikutteita saksalaisesta 20-luvun ekspressionismista, Hugo Prattilta ja amerikkalaisista elokuvista. Sampayo alkoi tehdä käsikirjoituksia, jotka tarkkuudeltaan vastasivat elokuvien storyboardia.

— Pyrin sanomaan mahdollisimman paljon mahdollisimman vähällä; se on sarjakuvan kauneus, Sampayo kertoo.

Aikaisemmin käsikirjoittaja ja piirtäjä työskentelivät yhdessä viiva

viivalta, mutia nykyään Muñoz asuu Milanossa ja Sampayo Barcelonassa – välimatka rajoittaa tapaamisia, ja Sampayo rakentaakin käsikirjoituksen valmiiksi yhteisten ideoiden pohjalta.

— Ideointitapaamisissamme kerromme kuulumisia ja jossakin vaiheessa tarina alkaa rakentua pienistä oletuksista yksityiskohtista.

Immigrantti on aina ulkopuolinen

Sekä Alack Sinner että Joan bear sijoittuvat New Yorkiin. Ennen ensimmäisten tarinoiden valmistumista kumpikaan taiteilijoista ei ollut edes käynyt tuossa tarinoiden taustalla piirryvässä suurkaupungissa.

— Amerikka on maailmanlaajuisesti tunnettu myyttinen kulttuuri, jossa elää lukemattomia etnisiä ryhmiä. Siksi se sopii monen tarinan ympäristöksi, tekijät selittävät.

Muñozin ja Sampayon sarjakuvissa New York näyttäytyy eri kansallisuuksien kohtauspaikkana, laipatuolenkuikijoiden ja sivustakatsojien hornankattilana, ei-kenenkään isänmaana. Tannoiden synkillä sävyillä tekijät ottavat kantaa

vieraiden kulttuurien kohtaamiseen, mikä ei läheskään aina suju kivuttomasti.

– Immigranttina monissa paikoissa eläminen on avannut silmät erilaisille kulttuureille. Etnisten ryhmien väliset kinat ja yltiöpäinen nationalismi ovat raivostuttavia ongelmia, Muñoz toteaa.

Mustia pintoja ja raadollisia ihmisiä vilisevät kuvat korostavat parivaljakon tuotannon ilotonta luonnetta. Tekijät eivät kuitenkaan koe liioittelevansa kaiken lohduttomuutta; heidän työnsä tarjoavat elämänmakuisia siivuja, jotka pyrkivät oikaisemaan viihdeteollisuuden maailmankuvaa.

– Muut kertovat optimistisia tarinoita. Me haluamme käsitellä ongelmia. Emme me niitä keksi – ne ovat joka puolella. Jos haluaa olla inhimillinen, joutuu kärsimään. Me olemme tuskan salakuljettajia iloisten sarjakuvien maailmassa. Toisaalta vihaisuutemme selittyy myös kulttuurillisesti ja maantieteellisesti, huomauttavat taiteilijat ja tunnustavat, ettei heillä ole tarjota ratkaisuja ongelmiin.

Kaikessa soi blues

Alack Sinnerin ja Joen baarin taustalla soi usein jazz ja blues, musiikki, jota tekijät rakastavat. Viime vuonna he julkaisivat albumin, joka kertoi laulajatar **Billie Holidayn** elämästä. Albumissa he pyrkivät olemaan uskollisia pikemminkin Holidayn elämän hengelle kuin tapahtumien yksityiskohdille.

– Haluamme yhdistää sarjakuvaan musikaalisen tunnelman. Billie -albumissa viittaamme kohtauksissa tiettyihin lauluihin, tarkoitus olisi saada lukijat kuulemaan musiikkia, mutta konkreettisen musiikin puute on sarjakuvan rajoituksia, kertoo Sampayo, jonka mielestä todellisesta henkilöstä kertominen oli hankalaa. Todellisuuden vaatimus rajoittaa Muñozin ja Sampayon tyyliä, jossa tunnelmat ovat etusijalla.

Säännöllistä dekkarintyötä tekevä Alack Sinner oli luisumassa liian kauas tekijöiden kuvaamasta sivullisten maailmasta. Niinpä Sinner jätti työnsä etsivänä, ryhtyi taksikusiksi ja luopui lopulta työnteosta kokonaan.

– Häntä olisi voinut luonnehtia kovaksikeitetyn dekkarin traditionaaliseksi hahmoksi. Kaiken synkkyden keskellä hänen sisällään oli moraalisesti ryhdikäs Philip Marlowe. Halusimme kuitenkin jättää hänet ulkopuoliseksi, vaille sosiaalista roolia, tekijät kertovat.

– Nyt teemme parin vuoden tauon jälkeen taas Sinner-sarjakuvia. Sinner lähtee matkalle Yhdysvaltain etelävaltioihin. Matka koostuu lyhyistä itsenäisistä novelleista. Hän on menossa tapamaan ystäväänsä, mutta vielä emme tiedä pääseekö hän koskaan perille.

**Harri Rämpötti
& Harto Hänninen**